

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Investește în oameni!

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

POS DRU 2007-2013 - Axa prioritară 1: „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție: 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: “Comunicare pentru dezvoltarea durabilă”

COD PROIECT: 39631

Mecanisme de comunicare în adoptarea programelor și proiectelor UE

AUTORI:

Prof. univ. dr. Alina Bârgăoanu

**Lector univ. dr. Elena Negrea-
Busuioc**

**Asist. univ. dr. Denisa-Adriana
Oprea**

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Cuprins

- Istoria politicii de comunicare UE
- Sfera publică europeană
- Europeanizarea sferelor publice naționale
- Identitate națională/identitate europeană
- Tendințe ale euroscepticismului
- Campanii publice de comunicare
- Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

Dimensiuni ale comunicării europene:

- Creșterea vizibilității UE în rândul publicului larg
- Asigurarea transparenței deciziilor luate la Bruxelles
- Posibilitatea de contestare publică a acestor decizii

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare UE

1951-1989:

- Primele faze ale integrării
- Lipsa unei preocupări exprese pentru comunicare
- Singura preocupare a UE: “să dezarmeze adversarii integrării”
- Epoca “consensului permisiv”
- UE în căutare de capital politic
- *Faceless and colourless Europe*
- Guvernele statelor membre nu doreau o publicitate la nivel european asemănătoare celei de la nivel național
- “Neglijare” bilaterală și simetrică
- Cooperarea europeană era consensuală și tehnică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

1951-1989:

- Serviciul de Presă și Informare al Înaltei Autorități a Comunității Cărbunelui și Oțelului (Jacques-René Rabier, 1955) – formarea unui “patriotism european”
- *Memorandum sur la politique des communautés en matière d’information à l’attention des conseils* (1963) – comunicare pentru liderii de opinie
- Eurobarometrul (1973/1974-primele rezultate) – descoperirea publicului european
- Raportul Tindemans (1975) – “Europa mai aproape de cetățeni ”
- Consiliul European de la Fontainebleau (1974) – “O Europă a oamenilor”
- Actul Unic European (1986) – prima revizuire majoră a Tratatului de la Roma (1957)
- Comisia Delors I: campania “Europe 1992”
 - Informarea întreprinzătorilor și cetățenilor cu privire la avantajele pieței unice
 - Mass media (ideea televiziunii fără frontiere)
- Tratatul de la Maastricht (1992)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare UE

O nouă strategie de comunicare (2002):

- UE este o garanție pentru libertatea, prosperitatea și securitatea cetățenilor europeni
- UE promovează un model de societate bazat pe solidaritate, dinamism și respectarea diversității
- UE le permite europenilor să aibă o voce la nivel mondial

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

Comisiile Barroso I și II

- 2004: primul comisar pentru comunicare Margot Wallström (fost comisar suedez pentru mediu)
- 2005: “Action Plan to Improve Communicating Europe by the Commission”
Deficiențe sesizate în acest document:
 - Fragmentarea comunicării
 - Exclusiv preocupările instituțiilor comunitare
 - Mass media și elita politică
- Portofoliul “Justiție și afaceri interne” (Comisarul Viviane Reding, Vice-Președinte al Comisiei)
 - Afaceri interne
 - Justiție, drepturi fundamentale și cetățenie
- Atribuții :
 - Libertatea de mișcare a cetățenilor
 - Drepturile consumatorilor
 - Drept penal
 - Dreptul familiei
 - **Politica de comunicare**
 - Legislația împotriva discriminării
 - Egalitatea de șanse
- DG Comunicare
- Subordonat portofoliului “Justiție și afaceri interne”
- Lucrează sub autoritatea directă a Președintelui Comisiei și a Vice-Președintelui Viviane Reding

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

Action Plan:

- Stabilirea unor priorități de comunicare
 - Prosperitate
 - Solidaritate
 - Securitate
 - Rolul UE în lume
- Instruirea personalului (primul concurs specializat pentru comunicatori – 2007)
- “Listen better, explain better, go local”
- “Go local”
 - Creșterea rolului experților în comunicare
 - Mobilizarea comisarilor
 - Creșterea fondurilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare UE

Planul D – măsuri:

- Eșecul referendumurilor din Franța și Olanda (2005)
- D – democrație, dezbatere, dialog
- Teme de dezbatere:
 - Dezvoltarea economică și socială
 - Modelul social european și globalizarea
 - Atribuțiile UE (raportul european – național)
 - Granițele UE și rolul său în lume
- Măsuri:
 - Implicarea comisarilor (întâlniri cu cetățenii și cu parlamentarii din statele-membre)
 - Zile specifice de informare (Ziua Europei)
 - “Europa concretă” (materialele de informare)
 - Creșterea transparenței (ședințele în care legislația este dezbătută în co-decizie publice)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

White Paper (Cartea Albă) privind politica de comunicare (2006):

- Crearea unei sfere publice europene
- Propunere ca această politică să devină una de sine stătătoare (în Tratatul UE – nici o bază legală)
- 5 direcții:
 - Definirea unor principii comune
 - Puteri crescute acordate cetățenilor europeni
 - Relația cu mass media și noile tehnologii
 - Înțelegerea opiniei publice
 - Parteneriatul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 1 – Istoria politicii de comunicare a UE

Strategie

- Serviciul de informare al CE
 - Publicarea documentelor programatice
 - Adoptarea unor instrumente online
 - Alocarea de fonduri pentru inițiativele societății civile
- UE și mass media
 - Producția de știri despre UE
 - Corespondenții la Bruxelles
- Implicarea cetățenilor în dezbateri
 - Noile ICT
 - *Cyber-dialogue*
 - Interacțiune politică și participare publică
- Comunicarea cu state din afara UE
 - DG Relex → European External Action Service
 - Campaniile de informare ale UE în Turcia (integrare graduală)

Studiu de caz: Campania de comunicare Anul Cetățeniei Europene 2013

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Sfera publică:

- J. Habermas, 1962, *Strukturwandel der Öffentlichkeit. Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*
- Concept de bază al unei teorii normative a democrației
- Un principiu de organizare a ordinii politice
- *Die Publizität*
 - Funcția critică a publicului
 - Lucrurile care dobândesc vizibilitate publică nu sunt cele prezentate de mass media, ci sunt cele care „se supun judecății publicului”
 - Sfera publică – societate civilă – organism public
 - Opoziție față de puterea oficială

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Sfera publică:

- Cadru de interacțiune destinat exersării rațiunii critice cu scopul de a evalua, contesta sau redefini diferitele acte publice
- O întrebare de bază: “cum se poate face trecerea de la interesul “individual” la cel “general” și invers?”
- Nașterea sferei publice: secolul al XVIII-lea în Marea Britanie (distincția dintre stat și societate, dintre persoane oficiale specializate și publicul larg) – în legătură cu apariția conceptului de opinie publică = judecăți colective în afara sferei guvernării, dar care au un impact asupra guvernării și asupra proceselor de luare a deciziilor
- Sfera publică reprezentativă: semnalizează statutul social; puterea de reprezentare; monarhul
- Sfera publică burgheză: schimbul de mărfuri; schimbul de informații

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Modelul lui Habermas:

- Acțiune comunicațională (critică, rațională) vs. acțiune strategică (manipularea interlocutorului)
- Exclue comunicarea strategică (manipularea), participanții ajung prin discuție critică la un consens rezonabil, dincolo de convingeri personale și de grup
- Acțiune comunicațională (critică, rațională)
- Loc (simbolic) al libertății, al emancipării

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Sfera publică:

- Actorii sociali: dispuși să definească un interes general prin depășirea intereselor personale sau de grup în favoarea “celui mai bun argument” stabilit prin dialog critic
- Relevanța/ generalitatea problemelor dezbătute pentru comunitate
- Sfera publică – sfera mediatică (simulacru în materie de dezbateri publice)
- Normele comunicaționale pe baza cărora se instituie deliberarea:
 - Schimbul de argumente
 - Critica autorității
 - Emanciparea prin reflecție critică
 - Acceptarea faptului că interesele individuale nu pot fi disociate de interesul general
- Importanța sferei publice pentru funcționarea unei societăți:
 - obținerea legitimității
 - formarea opiniei publice
 - asigurarea unei reprezentativități a pozițiilor

SP → producerea comunicațională a puterii legitime + monopolizarea forței mediilor în vederea creării unei loialități de masă

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Sfera publică europeană:

- În general, discrepanță între:
 - dezvoltarea instituțională a UE
 - sentimentul de apartenență la o identitate europeană
- Noțiunea de sferă publică servește logica statului-națiune, inadecvată pentru o cultură publică transnațională și cosmopolită
- Mass media – vizibilitatea națiunii, ca purtătoare a unei culturi integrate și familiare
- Interfață între Bruxelles și cetățeni
- Oamenii dezbat subiecte legate de UE
- Vocea lor este auzită în UE
- Europa mai aproape de cetățeni
- Generează și întărește solidaritatea (o formă de solidaritate socială)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Sfera publică europeană subminată de:

- Sfera publică globală/ internațională (teme globale: ecologismul, terorismul)
- Cultura “blamării UE”: “Dacă ataci Europa șase zile pe săptămână, de luni până sâmbătă, cum le poți cere cetățenilor să voteze pentru ea duminică?” (J. M. Barroso, 2005)
- Lipsa unor “canale” europene (? Euronews, MTV Europe, Eurosport, Financial Times, BBC)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

UE și criza de legitimitate:

- Deficitul democratic:
 - „deficitul de comunicare“
 - complexitatea sistemului de luare a deciziilor
 - criza de legitimitate
- Uniunea nu poate apela la surse tradiționale de legitimitate (limbă, constituție, teritoriu, istorie, etnicitate)
- Legimititatea – derivă din procesul de integrare propriu-zis: „Mai presus de toate, Europa va fi judecată prin prisma rezultatelor“ (José Manuel Barroso)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Modele ale sferei publice:

- Sfera publică *heavy*
- Europeanizarea sferelor publice naționale
- Sfera publică fluidă

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 2 – Sfera publică europeană

Cotidiane europene:

- *Le Monde* – europenizare segmentată
- *Frankfurter Allgemeine Zeitung* – europenizare fără Uniunea Europeană;
- *Die Presse* – europenizare aproape cuprinzătoare
- *The Times* – sferă publică relativ parohială
- *Politiken* – o zonă neutră aflată la intersecția unei europenizări verticale puțin sub medie și a unei europenizări orizontale scăzute
- *România?*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 3 – Europeanizarea sferelor publice naționale

Europeanizarea

- o schimbare în sistemele politice ale statelor membre, ca urmare a integrării în Uniunea Europeană
- schimbări produse și la nivelul structurii de adâncime a societății (identitate, discurs)
- „europeanizarea” modelelor de comunicare din interiorul UE

Habermas despre sfera publică europeană:

- Europeanizarea sferelor publice naționale – transformarea structurală a dezbaterilor publice naționale
- europeanizarea – o formă de transnaționalizare
- proces de lungă durată, multi-dimensional, care presupune intensificarea interacțiunilor în afara granițelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 3 – Europeanizarea sferelor publice naționale

- Europeanizare orizontală
 - receptivitate, sensibilitate reciprocă, atenție acordată evenimentelor, dezbatărilor și actorilor din alte state membre ale UE
- Europeanizare verticală
 - o mai mare prezență a „Europei”, a politicilor Bruxelles-ului, în sferele publice naționale

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 3 – Europeanizarea sferelor publice naționale

4 forme de europeanizare:

- Europeanizare *cuprinzătoare* (ambele dimensiuni sunt reprezentate)
- Europeanizare *segmentată* (+ verticală, - orizontală)
- Europeanizare *fără Uniunea Europeană* (- verticală, + orizontală)
- Spațiu public parohial (lipsesc ambele dimensiuni)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 3 – Europeanizarea sferelor publice naționale

Studiu de caz:

Proiect de cercetare *Europeanizarea sferei publice românești - reacția publică la subiectul Schengen*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

Ce este euroscepticismul?

- Opoziția față de procesul de integrare europeană (Kopecky & Mudde, 2002)
- Spectru de atitudini față de UE și față de procesul de integrare
 - Neîncredere, cinism, opoziție, detașare
- Opoziția față de procesul de integrare europeană (Kopecky & Mudde, 2002)
- Termenul “euroscepticism” nu a însoțit dezvoltarea instituțională a UE și nici procesul de integrare
- Discursul de la Colegiul Europei (1988) – esența opoziției britanice față de dezvoltarea instituțională și politică a UE
- *Anti-marketeers*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

Euroscepticism hard și soft (Taggart, 1998):

- Euroscepticismul doctrinar
- Opoziție clară față de UE și de integrare (hard)
- Opoziție *calificată* față de UE și accentuarea sentimentului că “interesul național” nu se regăsește pe aceeași traiectorie cu proiectul european (soft)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

Tipuri de euroscepticism:

- Utilitarist
- Identitar
- Politic
- Cultural (anti-europenism)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

E. utilitarist:

- Costuri-beneficii la nivel individual și la nivel colectiv
- Sprijinul public pentru integrarea europeană variază în funcție de percepția beneficiilor asociate statutului de stat membru
 - Indivizii mai mobilizați din punct de vedere cognitiv (nivel ridicat de educație, capacitate de a digera și interpreta informații politice complexe) și expuși la diferite media sunt mai înclinați să sprijine procesul de integrare europeană

Utilitarismul uniunii monetare:

- Destabilizarea distribuției egale a costurilor și beneficiilor în rândul statelor membre
- State “câștigătoare” și state “perdante”
- Determină atitudini eurosceptice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

E. identitar:

- Amenințarea la adresa sentimentului identității naționale – sursă de neîncredere
- Diminuarea sprijinul public pentru integrare, dar nu suficient de mult pentru a determina atitudini eurosceptice
- Lipsa unui *we feeling*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

E. politic:

- Neîncredere în sistemul instituțional supra-național
- Neîncredere în delegarea de puteri către instituțiile UE
- Elite politice
- Discursul de la Brugges: “...a colabora strâns nu presupune ca necesară centralizarea puterii la Bruxelles sau ca deciziile să fie luate de către o anumită birocrație. Nu am restabilit cu succes granițele Marii Britanii doar pentru a le vedea redefinite la nivel european de un super-stat care exercită o nouă dominație de la Bruxelles”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

E. cultural:

- anti-europenism
- detașarea totală față de proiectul european
- respingerea posibilității de existență a unui model cultural și societal supra-național
- “integrarea europeană dincolo de piața unică nu are sens” (Leconte, 2010)
 - ostilitate față de viitorul proiectului european, față de dezvoltarea unui sentiment de apartenență la un set de valori comune

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 4 – Tendințe ale euroscepticismului

Studiu de caz:

Euroscepticismul – studiu de caz

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Tipuri de identitate:

- personală: centrată pe individ și iradiind spre lumea exterioară
- socială: un set de referințe la grupuri sociale preexistente
- politică: apartenența la grupuri/structuri politice
- colectivă: apartenența la „comunitățile imaginare”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Identitatea politică:

- Uniunea Europeană: de la cooperare între națiuni la o construcție de natură eminentamente politică
- formarea unei identități politice: sursa primară de legitimare a unei comunități politice
- „patriotismul constituțional” (J. Habermas)

Identitatea politică europeană:

- identificarea cetățenilor cu lideri, simboluri, nume, instituții
- rolul instituțiilor
- rolul media
- rolul experiențelor directe, de ordin cultural sau civic

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Dimensiunile identității europene:

- culturală
- civică (+instrumentală)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Dimensiunea culturală a identității europene:

- sentimentul de apartenență nutrit de cetățean față de o anumită comunitate, caracterizată printr-o anumită cultură, prin similitudini sociale, prin valori, religie, etică
- nivelul națiunii
- valori comune, limbaj, religie, etnie, istorie, mituri, patrimoniu, moștenire culturală comună, idealuri comune
- trecutul traumatizant, memoria colectivă a victimelor și a călăilor (B. Giesen, 2003)
- pace, armonie, cooperare
- percepția unei apropieri față de europeni, în comparație cu cetățeni de pe alte continente
- nivelul individului social (al „națiunii”)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Dimensiunea civică a identității europene:

- identificarea cetățenilor cu o structură politică
- această structură = setul de instituții, drepturi și reguli care guvernează viața politică a comunității
- nivelul statului
- un set de contexte instituționale relevante, care definesc valorile indivizilor și percepțiile acestora cu privire la libertate, drepturi și obligații
- identificare cu simboluri de tip statal ale UE (steag, imn, pașaport) + recunoașterea importanței politice și instituționale a UE ca sursă de definire a cetățeniei
- libera circulație, democrație, politici de mediu, dispariția granițelor etc.
- nivelul cetățeanului

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Operaționalizarea conceptului de identitate europeană

Identitate europeană	Identitate civică	Identitate culturală
Indivizii tind să se gândească în mod natural la ei înșiși ca fiind europeni?	Indivizii tind să se identifice cu UE ca instituție politică?	Indivizii tind să se identifice cu UE ca o comunitate culturală?
Mă simt european?	Înseamnă oare ceva pentru mine să fiu cetățean al super-statului european?	Mă raportez la Europa ca la o moștenire comună?
În ce măsură mă identific cu Europa?	Mă identific cu simboluri ale integrării politice europene?	Mă gândesc la Europa ca la un cerc de identități concentrice, europenii părându-mi-se mai puțin apropiați decât conaționalii mei, dar oricum mai apropiați decât locuitorii altor continente?
	Mă identific cu aspecte civice ale integrării europene?	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Evoluția identității europene. 4 etape:

- 1. 1945-1956: pace + cooperare inter-națiuni
- 2. 1957-1972: Europa ca o nouă sursă de politici (publice)
- 3. 1973-1984: consolidarea instituțiilor europene
- 4. 1985- – : crearea unei „Europe a oamenilor” și a unei identități europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Rolul simbolurilor europene în formarea unei identități europene:

- dimensiune civică: steagul, imnul, „ziua națională”; corespund modelului tradițional de stat, prevăzut cu toate attributele simbolice ale sistemelor politice naționale
- dimensiune culturală: mesajele transmise de simbolurile europene se bazează pe valori precum pace, unitate, prietenie, armonie etc. și pun accentul pe dorința instituțiilor europene de a prezenta Europa drept o comunitate umană

- ↗ incompatibile
- → compatibile → independente
- ↘ corelate → au funcții diferite
- ↘ se influențează reciproc
- ↘ se întăresc reciproc

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitate națională vs. identitate europeană

Raporturi între identitatea națională și cea europeană:

- complementaritate (Elias, 1987) – cadru de tip federal
- independență (Inglehart, 1970) – cadru post-național
- antagonism/contradicție/competiție (Anderson, 1983; Carey, 2002; McLaren, 2006) – cadru supra-național

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 5 – Identitatea națională vs. identitatea europeană

Studiu de caz:

*Studiu de caz. Sentimentul identității
europene la tinerii români*

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

- Inițiate de o sursă colectivă, organizată
- Orientate spre un scop și bazate pe niște obiective
- Publice
- Folosesc multe canale de comunicare
- Media + canale interpersonale
- Publicuri distincte, în funcție de obiective
- Opinia publică trebuie să le considere legitime; trebuie să se încadreze în normele de rigoare și să evite orice fel de controverse

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Tipuri de campanii publice de comunicare:

- Campanii publice de sensibilizare
- Campanii de publicitate
- Campanii de educație publică
- Campanii de sănătate publică
- Schimbarea convingerilor individuale
- Schimbarea comportamentului individual

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Puncte de plecare:

- Obiective
- Acțiuni paralele
- Efecte scontate/planificate
- Emițător: instituție/ individual
- Țintă
- Destinatar

Factori care influențează efectul:

- Mesajul
- Canalul
- Emițătorul

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Obiective:

- A atrage atenția
- A informa
- A influența
- A produce o schimbare în comportamentul oamenilor
- A face cunoscut ceva
- A convinge pe cineva
- A lua o decizie
- A valida ceva

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Ierarhia efectelor:

- Efecte puternice la nivelul volumului de informații
- Efecte moderate la nivelul schimbării atitudinilor
- Efecte mici la nivelul comportamentului

Atenție: premisa audienței active, interesate, motivate!

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Factori care asigură succesul:

- Definirea nevoilor, a obiectivelor și a resurselor
- Planificare sistematică
- Monitorizare și evaluare continuă
- Alegerea canalelor de comunicare potrivite
- Divertisment
- Evitarea atacului direct la credințele și atitudinile pre-existente
- Utilizarea unor tehnici de persuasiune adaptate grupurilor țintă

Concepte-cheie ale comunicării publice:

- Efort planificat, susținut
- Interesul public
- Realizări
- Încrederea publică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 6 – Campanii publice de comunicare

Gestionarea relației cu presa:

- Media nu trebuie să fie tratate ca niște dușmani!
- Scopul informării publice este comunicarea adevărului!
- În numele informării publice nu trebuie încălcată regula confidențialității!

Trăsături ale materialelor de presă:

- Actualitate
- Originalitate
- Conflict
- Proximitate
- Suspans
- Progres
- Preeminență

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFODRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Principii ale comunicării publice în UE:

- Unul din obiectivele UE: reducerea discrepanțelor de dezvoltare dintre țările membre
- O Europă unită înseamnă piețe comune, creștere economică + unitate socială și o perspectivă comună
- *Communicating Europe* – creșterea interesului cetățenilor pentru temele, valorile și preocupările europene
- Legitimitatea – adeziunea unor popoare cu moșteniri culturale și tradiții diferite la obiective comune, transnaționale

Programe și proiecte finanțate din fonduri europene:

- O cale pentru îndeplinirea obiectivelor de mai sus
 - Promovarea valorilor europene
 - Creșterea vizibilității UE

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Întrebări-cheie cu privire la campaniile publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene:

- *De ce* avem nevoie de o campanie publică de comunicare?
- *Cine* este publicul țintă căruia i se adresează campania?
- *Ce* trebuie să fie comunicat?
- *Când* trebuie efectuată o campanie?
- *Cum* trebuie să fie efectuată o campanie?

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

De ce? – întrebarea cea mai importantă

- Pentru a informa beneficiarii potențiali și finali, autoritățile regionale și locale și alte autorități publice competente sau alte organizații cu privire la oportunitățile oferite de UE și de diferite state membre
- Pentru a facilita crearea unor parteneriate și rețele în vederea implementării proiectelor
- Pentru a asigura transparența criteriilor de eligibilitate și a cererilor de propuneri de proiecte
- Pentru a asigura transparența proceselor de acordare de granturi și de implementare a proiectelor finanțate
- Pentru a face cunoscute exemplele de bune practici
- Pentru a informa publicul larg cu privire la rolul jucat de UE și la rezultatele scontate

Principii generale ce trebuie respectate:

- Transparență
- Asigurarea egalității de șanse
- Corectitudine

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Cui?

- În funcție de obiective (a se vedea mai sus *De ce?*)
- Identificarea nevoilor de informare ale publicurilor țintă
- Prioritizarea resurselor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Ce? (în funcție de obiective, a se vedea De ce?)

- Informarea beneficiarilor potențiali: cereri de propuneri de proiecte (publicul țintă – potențiali aplicanți; autorități); ce = criterii de eligibilitate, condiții contractuale, avantaje
- Facilitarea creării unor parteneriate și rețele în vederea implementării proiectelor (publicul țintă – companii private, ONG-uri, asociații profesionale, Camera de Comerț); ce = avantaje, diseminarea rezultatelor, exemple de bună practică
- Transparentizarea procesului de acordare a granturilor și de implementare a proiectelor finanțate (publicul țintă – căruia i s-a acordat grantul, autoritățile însărcinate cu implementarea); ce – condițiile contractuale
- Promovarea exemplelor de bune practici (publicul țintă – investitorii privați; ce – exemple de bune practici)
- Informarea publicului larg cu privire la rolul jucat de UE și la rezultatele scontate (publicul larg – mass media); ce – rezultate/urmări

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AM POSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Când? În funcție de obiective (a se vedea De ce?)

- Perspectiva de lungă durată este obligatorie; în comunicare, nu există efecte pe termen scurt
- Comunicarea este un proces continuu; metodele, publicurile-țintă, mesajele trebuie adaptate în funcție de etapa de implementare a programului (vezi întrebarea “De ce?”)
- Campaniile de comunicare și promovare trebuie să țină cont, cu prioritate, de schimbările care intervin în mediul extern – managementul schimbării

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Cum?

- *Materiale print*
 - comunicate de presă
 - materiale informative, ghiduri pentru potențialii aplicanți
 - newsletter-uri
 - articole de presă
 - flyers, broșuri
 - postere, banere
- *Materiale audio-video*
 - spoturi video la radio și TV
 - site-uri internet
 - CD-uri, DVD-uri

Evenimente:

- lansare, închidere
- conferințe
- simpozioane, ateliere, seminarii
- târguri etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Tema 7 – Campanii publice de comunicare pentru programe și proiecte finanțate din fonduri europene

Campania de comunicare:

- Mixul de promovare – pentru a asigura transmiterea și promovarea mesajului
- Mesajul trebuie să fie coerent, indiferent de canalul ales, de modalitatea de promovare stabilită, de perioada de derulare a unei campanii (“mai multe voci, un singur mesaj”)
- Conținutul trebuie redactat într-un limbaj simplu, accesibil, care să evite termenii de specialitate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
A POSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Bibliografie

- Baisnée, O. (2007). "The European Public Sphere Does Not Exist". In *European Journal of Communication*. 22, 493.
- Bârgăoanu, A. & Negrea, E. (2011). *Comunicarea în Uniunea Europeană. Modele teoretice și aspecte practice*. București: Comunicare.ro.
- Bârgăoanu, A. (2011). *Examenul Schengen. În căutarea sferei publice europene*. București: Comunicare.ro.
- Bruter, M. (2005). *Citizens of Europe? The Emergence of a Mass European Identity*. Palgrave Mcmillan.
- Checkel, J.T., & Katzenstein, P. J. (eds.) (2009). *European identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fossum, J.E., & Schlesinger, P. (eds.) (2007). *The European Union and the public sphere. A communicative space in the making?* London-New York: Routledge.
- Habermas, J. (2005). *Sfera publică și transformarea ei structurală. Studiu asupra unei categorii a societății burgheze*. București: comunicare.ro.
- Jenkins, B., & Sofos, S. (eds.) (1996). *Nation and Identity in Contemporary Europe*. London-New York: Routledge.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
IMPOSTURU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Bibliografie

- Leconte, C. (2010). *Understanding Euroscepticism*. Palgrave Macmillan.
- Koopmans, R., & Erbe, J. (2003). *Towards a European public sphere? Vertical and horizontal dimensions of Europeanised political communication*. Discussion Paper SP IV 2003-403. Berlin .
- Koopmans, R., & Statham, P. (2010). *The Making of a European Public Sphere. Media Discourse and Political Contention*. Cambridge University Press.
- McCormick, John. (2008). *Understanding the European Union. A concise introduction - ediția a IV-a*. Palgrave Macmillan.
- Risse, T. (2010). *A Community of Europeans? Transnational Identities and Public Spheres*, London: Cornell University Press.
- Shore, C. (2000). *Building Europe: The Cultural politics of European Integration*. London-New York: Routledge.
- Szczerbiak, A., & Taggart, P. (eds.) (2008). *Opposing Europe? The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. Vol. 1, Case Studies and Country Surveys. Oxford: Oxford University Press.
- Ward, D. (2002). *The European Union, Democratic Deficit and The Public Sphere*, Amsterdam: IOS Press.
- *** *White Paper on a European Communication Policy*, COM (2006) 35 final, Bruxelles, 1 February 2006, http://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com2006_35_en.pdf